

end før, og at de søges mere af Tjenestefolk, saa tror jeg, at det er urigtigt; naar man tillige siger, at disse Folk bevæge sig mere der, end man kunde ønske, og at det er beklageligt, at der sker Excesser der, som man kun kan være i høj Grad bedrøvet over paa Samsundets Vegne, saa kan det være rigtigt, men jeg siger dog, at Udviklingen ikke er værre i denne Samsunds Klasse i Forhold til Befolkningens Tilvæxt nu end før; tværtimod. Hvad der kan gjøres her, er at føre den gamle Tilstand tilbage, da man levede i Familier, levede med sine Tjenestefolk som Medlemmer af Familien paa den gamle Bis, da man erkjendte hinanden som Medarbejdere, der dannede en Kreds, men hvorledes er det nu ofte ogsaa paa Landet? Nu har man snart Borgestue næsten i enhver mindre Gaard — Adskillige paa Adskillige. Den høitærede Kultusminister vilde naturligvis gjennem sine 1,000 Præster og 5,000 Skolemestre kunne udrette overordentlig Meget i den Retning, og det er paa det moralske Omraade, at det vilde hjælpe. Og saa — det indbrømmer jeg — lad ogsaa os paa den anden Side, der dog undertiden kunne drikke noget Andet end Brændevin, foregaa de Dvrige med et godt Exempel. Alle den Slags moralske Midler udbrømme vi ingenlunde og udbrømme Regjeringen heller ikke gjennem sine Embedsmænd, hverken naar der er Tale om at holde paa den nu bestaaende Lovgivning eller om at benytte de tilstedeværende moralske Midler til at fremme det, og dog er alt dette paa den gamle Lovgivnings Grund og, forsaavidt de moralske Midler angaar, paa fuldstændig Friheds Grund. Det, siger jeg fremdeles, vil være langt nyttigere end Alt, hvad der gjøres ved saadanne Indgreb i de til Grund liggende Principer. Naar den høitærede Minister siger, at der kommer flere Folk paa Værtshusene nu end før, kan jeg umulig benegte det; thi Udviklingen i Handel og Wandel har ført med sig, at Folk rejse mange Gange mere end før, og naar de ere paa Rejse, skulle de ligesaa godt have Mad og Drikke, som naar de ere hjemme. Derfor fortæres der nu mere end tidligere paa offentlige Værtshuse; men det beviser ikke, at Drukkenfaben er bleven værre. Hvad man vil og kan gjøre ad de Veie, jeg har nævnt, til en naturlig Forbedring af den moralske Tilstand i Landet, er jeg gjerne med til, og hvad man igrigt kan blive enig om ad Righedens Veie, saaledes at faa den ene som den Anden, paa hvis Wandel Loven og Dommerne intet have at udsætte, kan blive Værtshusholdere, kunne vi med Fornødsle tale om; men jeg er ikke med til at vedtage saadanne Undtagelsesbestemmelser som dem, der opstilles i dette Lovforslag.

Fornænden (Krabbe): Det ærede Medlem for Aarhus Amts 2den Valgkreds har begjæret Tillæbelse til at tage Ordet paany. Hvis

der ikke begjæres Afstemning derover, vil jeg anfæ Tillæbelsen for medbølt, uden at der foretages Afstemning. (Ophold). Det ærede Medlem har Ordet.

Jørgerslev: Ja, det gaar efterhaanden op for mig, og nu tror jeg ogsaa, det er gaaet op for det ærede Medlem, der sidst talte, at der er dog en hel Del, der hører hjemme i denne Lov. Det forekommer mig, at før var det ærede Medlem vred, fordi Andre havde fundet, at der var en Del, der hørte hjemme her, og nu har det ærede Medlem selv fundet, at en hel Del Ting kan fremsættes i denne Lov og for denne Lov. Det er en Selvfølge, at er der en saa grusom Trang i alle Retninger, som det ærede Medlem nu er paa det Nene med, saa er det rimeligt, at vi gjøre idetmindste Lidt. Jeg skal ikke uforsørlig ind derpaa, men der var et Par Uttringer af det ærede Medlem, som jeg fandt høit mærkværdige; de vare maaste oprindelig foranledigede ved en Udtalelse af mig, saa jeg maa maaste derfor gjøre en lille Bemærkning imod dem. Det forekommer mig, at det ærede Medlem — til min Beklagelse, tilføjer jeg — maa have meget sørgelige Erfaringer i kommunal Henseende. Jeg veed ikke, hvor han har hentet dem fra (Berg: Fra Aarhus s. G.). Nei, det kan ikke være fra Aarhus. Det kan jeg forsikre, at der ere Forholdene ganske anderledes. Der ere vi Politikere, naar vi ere Politikere, og naar vi ikke ere Politikere, men kommunale Mænd, saa ere vi dette tilbunds. Vi vise da Villighed i enhver Retning. Det ærede Medlem staar for mig paa det noget forhavsende Standpunkt, at det skulde være en Selvfølge, at naar Kommunerne faae en saadan Myndighed, saa vilde de faae Bevilling, som vedkommende Kommunalbestyrelse kan lide, ja, han vilde endog finde, at det var en daarlig Kommunalbestyrelse, der gav Bevilling til Nogen, den ikke kunde lide, og han udvillede dette i den Grad, da jeg indstod Ordet „Hæderlighed“, at Mange tro, at, naar en Mand har en anden politisk Anskuelse end de, saa er han ikke hæderlig, og saa kunne de ikke lide ham. Det ærede Medlem mener altsaa, at, naar denne Lov gif igjennem, vilde Kommunalbestyrelsen i Byerne faae et politisk Svær. De vilde komme til at uddele disse Bevillinger paa samme Maade, som Regjeringen uddeler Lotterikollektioner. I Kolding vilde man efter hans Mening faae lutter Venstremænd til Værtshusholdere og i Aarhus — idetmindste saa længe jeg eksisterer her, eller saa længe vi i Politiken der møde med hæderligt Flertal — vilde man faae lutter Højremænd. Det vilde blive en herlig Tilstand, og hvis vort kommunale Liv virkelig har naaet en saadan Udvikling og Modenhed, og vi staa paa et saa herligt Standpunkt, vilde jeg unægtelig være betænkelig ved at give Kommunalbestyrelsen